

Support for Improvement in Governance and Management

A joint initiative of the OECD and the EU, principally financed by the EU

5-ci Xülasə

Yanvar 2011-ci il

Dövlət satınalmaları

Aİ maliyyə hədlərinin başa düşülməsi

MÜNDƏRİCAT

- Cari hədlər
- Maliyyə hədləri nə vaxt müəyyən edilir?
- Maliyyə hədlərinin hesablanması zamanı hansı prinsiplər tətbiq edilir?
- Müqavilə dəyərlərinin hesablanmasına şamil edilən digər qaydalar
- Dəyəri Aİ- maliyyə həddinə çatmayan müqavilələr
- Kommunal müəssisələr

www.sigmaweb.org

Bu sənəd Avropa İttifaqının maliyyə yardımı ilə hazırlanmışdır. Burada ifadə olunan fikirlər heç vaxt Avropa İttifaqının rəsmi rəyi kimi qəbul edilə bilməz və İƏİT, yaxud ona üzv dövlətlərin və ya Sigma proqramında iştirak edən benefisiar ölkələrin fikirlərini əks etdirməyə bilər.

Direktiv yalnız müəyyən növə aid olan, həmçinin dəyəri Aİ maliyyə həddinə bərabər olan, yaxud bu həddi ötən müqavilələrə şamil edilir.

Cari hədd nə qədərdir? Hədlər müntəzəm qaydada bir qayda olaraq iki ildə bir dəfə dəyişir.

2010-cu il yanvar ayının 1-dən 2011-ci il dekabr ayının 31-nə kimi satınalan təşkilatlar üçün əsas hədlər işlərin satın alınması müqavilələri üçün 4 845 000 avro, malların və xidmətlərin satın alınması üçün isə 193 000 və ya 125 000 avro müəyyən edilmişdir.

Cari maliyyə hədləri ilə Komissiyanın internet saytında tanış ola bilərsiniz: www.simap.europa.eu

Bu hədlər Cəmiyyətin qanunvericilik orqanının sərhədlərarası ticarət üçün uyğun hesab etdiyi səviyyəni əks etdirir, baxmayaraq ki, şəraitdən asılı olaraq təsərrüfat subyektləri başqa Aİ-yə üzv dövlətlərdə dəyəri müəyyən edilmiş maliyyə həddinə çatmamış müqavilələr bağlamaqda da maraqlı ola bilərlər. Hədlər həmçinin Aİ tender prosedurunun tam tətbiqi üçün tələb olunan inzibati xərclərin haqqında elan verilən və açıq tenderə çıxarılan müqavilənin dəyərində proporsional olmasına təminat vermək üçün müəyyən edilmişdir.

Bir sıra maliyyə hədləri mövcuddur; satınalan təşkilatların müxtəlif növlərinə, həmçinin müqavilələrin müxtəlif növlərinə fərqli hədlər tətbiq edilir. Buna görə də satınalan təşkilatlar müvafiq maliyyə həddini müəyyən edə bilmək üçün hansı satınalan təşkilat növünə aid olduqlarını və nə aldıklarını başa düşməlidirlər.

Müqavilələrin dəyərinin hesablanmasını tənzimləyən bir neçə olduqca mürəkkəb müddəa mövcuddur. İşlərin satın alınması müqavilələrinə tətbiq olunan müddəalar malların, yaxud xidmətlərin satın alınması müqavilələrinə tətbiq olunan müddələrdən fərqlənir.

Həmçinin çərçivə müqavilələrinin, dinamik satınalma sistemlərinin, layihələndirmə müsabiqələrinin, işlərin təminatı üzrə konsessiya müqavilələrinin dəyərinin hesablanmasını əhatə edən xüsusi müddəalar mövcuddur.

Maliyyə hədləri nə vaxt müəyyən edilir?

Maliyyə hədləri bir qayda olaraq iki il müddətinə müəyyən edilir, bu hədlərə iki ildən bir düzəliş edilir və düzəlişlər yanvar ayının 1-dən etibarən qüvvəyə minir. Düzəlişlər Avropa Komissiyası reqlamentləri vasitəsilə edilir. Maliyyə hədlərinə başqa vaxtlarda da düzəliş edilməsinə imkan verən müddəalar mövcuddur. Cari maliyyə hədləri ilə Komissiyanın internet saytında tanış olmaq olar: www.simap.europa.eu

İşlərin, xidmətlərin və malların satın alınması müqavilələri üçün ümumi hədlər: Bunlar, yeganə hədlər olmasalar da, satınalan təşkilatlar tərəfindən haqqında elan verilən müqavilə növlərinin əksəriyyətinə şamil edildiklərindən praktikada ən çox istinad edilən hədlərdir.

(1) İşlərin satın alınması müqavilələri ilə (2) malların və xidmətlərin satın alınması müqavilələri üçün müəyyən edilmiş hədlər arasında fərq var. İşlərin satın alınması müqavilələri üçün müəyyən edilmiş hədd malların və xidmətlərin satın alınması

müqavilələri ilə müqayisədə olduqca yüksəkdir. 2010-cu il yanvar ayının 1-dən 2011-ci il dekabr ayının 31-nə kimi satınalan təşkilatlar üçün əsas hədlər işlərin satın alınması müqavilələri üçün 4 845 000 avro, malların və xidmətlərin satın alınması üçün isə 193 000 və ya 125 000 avro müəyyən edilmişdir.

Xidmətlərin və malların satın alınması müqavilələri üçün iki müxtəlif hədd mövcuddur: GPA-ya (Dövlət satınalmaları haqqında sazişə) tabe olan dövlət orqanları tərəfindən həyata keçirilən satınalmalara daha aşağı hədd, GPA-ya tabe olmayan dövlət orqanları tərəfindən həyata keçirilən satınalmalara isə daha yüksək hədd tətbiq edilir.

Digər hədlər: Müdafiə sahəsindəki satınalmalar, işlərin təminatı üzrə konsessiya müqavilələri, işlərin satın alınması üzrə subsidiyalı müqavilələr, habelə işlərin təminatı üzrə konsessiyaçıları tərəfindən təltif edilən müqavilələr üçün başqa hədlər müəyyən edilmişdir. Satınalan təşkilatın mal və xidmət satınalmaları müqavilələri üçün illik əsasda, işlərin satın alınması üzrə hər bir müqavilə üçün isə ayrıca dərc etmək qərarına gələ biləcəyi ilkin məlumat bildirişlərinə şamil edilən əlavə hədlər mövcuddur.

Maliyyə hədlərinin hesablanması zamanı hansı prinsiplər tətbiq edilir?

Bütün müqavilə növlərinin dəyərinin hesablanmasına şamil edilən bir sıra ümumi prinsiplər mövcuddur:

- hesablama ödənilməli olan yekun məbləğə və ya müqavilənin yekun dəyərində əsaslanır, çərçivə müqavilələri və dinamik satınalma sistemləri istifadə edildikdə, yaxud müqavilələr lotlara bölündükdə, məbləğ eyni struktur çərçivəsində təltif edilməli olan bütün potensial müqavilələrin dəyərlərinin cəminə bərabər olur.
- üçüncü tərəflərin həyata keçirdiyi ödənişlər daxil olmaqla bütün maliyyə və qeyri-maliyyə elementləri hesaba qatılır.
- müqavilənin dəyərinin hesablanması zamanı təqribi yekun məbləğ, o cümlədən bütün yenilənmələr və opsiyonlar (hətta bu yenilənmə və opsiyonlar sonradan həyata keçirilməyə belə), mükafatlar, eləcə də bütün namizədlərə və ya iddiaçılara ediləcək digər ödənişlər nəzərə alınmalıdır.
- əlavə dəyər vergisi hesablamaya daxil deyil.
- direktivin tətbiq dairəsindən kənar qalmaq üçün müqavilələrin hissələrə ayrılmasına yol verilməməlidir.
- hesablanmış dəyər müqavilə haqqında bildirişin Avropa İttifaqının Rəsmi Jurnalının (AİRJ) ofisinə göndərildiyi tarix yaxud bildiriş tələb olunmadıqda, satınalan təşkilatın müqavilənin təltif edilməsi prosedunu başladığı tarix üçün keçərli olmalıdır.

Müqavilə dəyərlərinin hesablanmasına şamil edilən başqa qaydalar varmı?

Bu ümumi prinsiplərdən əlavə, hər bir müqavilə növünün dəyərinin hesablanması və müqavilənin dəyərinin konkret şərtlər daxilində hesablanması zamanı tətbiq edilən

vacib və ətraflı qaydalar mövcuddur. Satınalan təşkilatlar müqavilələrin dəyərini hesablayan zaman bu qaydaları ehtiyatla nəzərə almalıdırlar.

Müqavilələrin dəyərini hesablanması ilə əlaqədar ümumi prinsiplərin və xüsusi müddələrin əsas məqsədləri aşağıdakılardır: (1) təltif ediləcək müqavilənin şəffaf və həqiqi ilkin dəyərini mövcud olması (2) satınalan təşkilatın, məsələn hər hansı tələbi və ya müqaviləni müəyyən edilmiş həddə çatmayan daha kiçik müqavilələrə və ya paketlərə bölməklə direktivin tətbiq dairəsindən yayınmaq cəhdinin qarşısının alınması.

Bu qaydalar oxşar və ya təkrarlanan tələblərlə, müddəti və ya dəyəri qeyri-müəyyən olan müqavilələrlə əlaqədar görülməli tədbirləri əhatə edir və lotların kontekstində kiçik müqavilələr üçün imtina hüququ nəzərdə tutur. Qaydalara həmçinin satınalan təşkilatın müəyyən bir layihəyə görə bir neçə müqavilə təltif etdiyi və ya oxşar mal və ya xidmətlərə görə bir neçə müqavilə təltif etdiyi halları əhatə edən müddəalar da daxildir. "Aqreqasiya" çox vaxt bir neçə müqavilənin, yaxud bir neçə təkrarlanan və ya bənzər tələbin nəzərə alınması ilə bağlı tələblərə istinad üçün istifadə edilən termindir.

Dəyəri Aİ maliyyə həddinə çatmayan müqavilələr

Aqreqasiya müddəaları: Müqavilə haqqında bildiriş vasitəsilə AİRJ-də elan verilməsi tələbinin şamil edilib-edilmədiyinin təyin edilməsi üçün hətta direktivin tətbiqini şərtləndirən Aİ maliyyə həddinə çatmadığı güman edilən müqavilələr də daxil olmaqla, bütün müqavilələrin dəyərini hesablanması tələb olunur.

Aqreqasiya müddəaları bunu bildirir ki, məsələn heç biri Aİ maliyyə həddinə çatmayan bir neçə müqavilə direktivin tətbiq dairəsinə daxil ola bilər. Belə ki, müəyyən şərtlər ödəndiyi təqdirdə bütün müqavilələrin dəyərini cəmi toplanmalıdır və bu halda yekun dəyər Aİ maliyyə həddini öte bilər. Bu halda Direktiv bütün bu müqavilələrə şamil edilir.

Dəyəri maliyyə həddinə çatmayan müqavilələrə şamil edilən qayda: Statistik məlumatlara əsasən, Avropa İttifaqının Rəsmi Jurnalında dərc edilmə tələbi satınalan təşkilatlar tərəfindən təltif edilən müqavilələrin əksəriyyətinə şamil edilmir. Məsələn, ola bilər ki, hər hansı müqavilə növünə bu öhdəliklər şamil edilmir və ya bu müqavilənin dəyəri Aİ maliyyə həddinə çatmır.

Aİ-yə üzv dövlətlər maliyyə həddinə çatmayan və direktivin ətraflı satınalma qaydalarının şamil edilmədiyini digər müqavilələr üçün öz qaydalarını təyin etmək tendensiyası nümayiş etdirmişlər. Ayrı-ayrı satınalan təşkilatlardan öz daxilli satınalma qaydalarını izləmək və ya elan vermək tələb oluna bilər, yaxud satınalan təşkilatlara bunun üçün icazə verilə bilər. Bura əlavə milli və/və ya lokal maliyyə hədlərinin müəyyən edilməsi də daxil ola bilər.

Milli və/və ya lokal maliyyə hədləri elanın verilməsi və tender prosesi ilə bağlı, şəffaflıq və bərabər yanaşmanın təmin edilməsinə töhfə verən müxtəlif növ tələblərə təkan verə bilər. Məsələn:

- Təsərrüfat subyektlərinin birbaşa təklif verməyə dəvət edilməsi - aşağı dəyərli müqavilələrin təltif edilməsi zamanı icazə verilir;
- Kotirovka sorğuları, müəyyən sayda təsərrüfat subyektlərinin təklif verməyə dəvət edilməsi, yaxud Aİ maliyyə həddinə çatmayan orta dəyərli müqavilələr haqqında lokal səviyyədə elanın verilməsi və lokal müsabiqə prosesinin

keçirilməsi kimi sadələşdirilmiş prosedurlar.

Kommunal müəssisələr

Klassik sektorla müqayisədə kommunal xidmət sahəsində malların və xidmətlərin satın alınması müqavilələri üçün müəyyən edilmiş hədlər daha yüksəkdir. Klassik sektorda olduğu kimi, kommunal müəssisələrə şamil ediləcək hədlər də bir qayda olaraq iki ildən bir müəyyən edilir və hazırda maliyyə həddinin hansı məbləğə bərabər olduğunu Komissiyanın internet saytından öyrənmək mümkündür: www.simap.europa.eu.

Yuxarıda təsvir edilən ümumi qaydaların əksəriyyəti kommunal müəssisələrə də şamil olunur, lakin ilkin dəyərin hesablanması vaxtı fərqlidir. Dəyərin hesablanma vaxtı prosedurun necə başladığından asılıdır. Müvafiq tarixlər aşağıdakı kimidir:

- İxtisas uyğunluğunun qiymətləndirilməsi: seçimin başladığı tarix
- Dövri xəbərdarlıq bildirişi: müqavilə haqqında bildirişin AİRJ-yə göndərildiyi tarix
- Digər hallar: tenderin elan edilməsi tələbi tətbiq ediləndirsə və kommunal müəssisə müqavilə haqqında bildiriş verməklə bu tələbi ödəmək qərarına gəlmişdirsə, müqavilə haqqında bildirişin AİRJ-yə göndərildiyi tarix

Konkret vəziyyətlərdə konkret müqavilə növlərinin dəyərinin hesablanması qaydalarını əhatə edən ətraflı müddəa mövcuddur və onların bəziləri klassik sektorda tətbiq edilən qaydalardan fərqlənir. Klassik sektorda olduğu kimi burada da müqavilələrin dəyərinin hesablanması ilə əlaqədar müddələrin əsas məqsədləri aşağıdakılardır: təltif ediləcək müqavilənin şəffaf və həqiqi ilkin dəyərinin mövcud olması; satınalan təşkilatın, məsələn hər hansı tələbi və ya müqaviləni müəyyən edilmiş həddə çatmayan daha kiçik müqavilələrə və ya paketlərə bölməklə Kommunal müəssisələrin satınalma prosedurları haqda Direktivin tətbiq dairəsindən yayınmaq cəhdinin qarşısının alınması.

Əlavə ədəbiyyat siyahısı:

[SIGMA Dövlət Satınalmaları haqqında Təlimat Kitabçası](#)